

رامتین مونق

در حالی که دولت قبل مدعی بود از رشد منفی دولت دوازدهم عبور کرده‌است و وزیر اقتصاد وقت هم بارها اعلام کرد که اقتصاد ایران از تله‌ر کودتومی خلاصی یافته‌است، آما هانشان می‌دهند که کوچک اقتصاد ایران به قدری کوچک شده‌است که سود سالانه برخی شرکت‌ها و بیزینس‌های بزرگ دنیا با کل ارزش برخی شرکت‌های ایران برابری می‌کند! این کوچک شدن اقتصاد نشان‌های خود را نیز دارد. مثال روز گذشته رئیس سنازمان صنایع کوچک اعلام کرد که ۳۴ همت زیرساخت فرسوده داریم. در چنین وضعیتی است که برنامه هفتم توسعه ابلاغ شده و برخی اعتقاد دارند رشد اقتصادی ۸ درصدی مندرج در این برنامه کاملا تحقق پذیرست.

مرتضی عزتی، اقتصاددان و استاد دانشگاه تربیت مدرس، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، به جوانب و علل کوچک شدن اقتصاد ایران پرداخت و شرایط تحقق رشد ۸ درصدی را بررسی کرد.

تولید ناخالصی سرانه

یک سوم کاهش پیدا کرده‌است

این اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره کوچک شدن اقتصاد اظهار کرد: اگر آمارهای رسمی را نگاه کنیم، ۵۰ سال پیش تولید ناخالص داخلی ایران کمتر از اکنون بود اما جمعیت محدود کمتر از نصف جمعیت کنونی بود.

مرتضی عزتی درباره رشد اقتصادی سرانه بیان کرد: تولید ناخالص داخلی سرانه سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶، حدوداً ۷۵۰۰ دلار بود اما اکنون در بهترین محاسبات حدود ۵۳۰۰ دلار است.

او اشاره می‌کند که تولید ناخالص داخلی سرانه ارتگام می‌کنیم می‌بازیم تا به امروز حدود یک سوم کاهش پیدا کرده‌است. تصریح کرد که به‌طور متوسط در ۵۰ سال گذشته در آمد مردم ایران یک سوم کاهش پیدا کرده‌است.

رشد تولید به تناسب افزایش جمعیت نبوده

این استاد دانشگاه با یادآوری اینکه تولید ناخالص داخلی سرانه سال ۹۰ حدود ۷ هزار دلار بود اما می‌بینیم که اکنون ۵ هزار دلار است، توضیح داد: تولید ناخالص داخلی سرانه نشان دهنده اینست که به‌صورت متوسط چقدر از این درآمد به هر کس می‌رسد.

بنابراین جمعیت که اضافه می‌شود باید تولید بالا برود اما در کشور ما از حدود ۵۰ سال گذشته، افزایش تولید به تناسب افزایش جمعیت نبوده و بسیار پایین‌تر نبوده‌است.

عزت‌سی افزوده: به‌سسال‌های اخیر هم‌کناکه نگاه می‌کنیم اصلا وضعیت خوبی نمی‌بینیم. از سال ۱۳۹۰ تا به امروز مجموع تولید ملی ما یک سوم کاهش پیدا کرده‌است، هر چند آمارها متفاوت است و اگر این محاسبات را با دلار انجام دهیم کاهش بسیار بیشتر از یک سوم است.

به گفته او، با بررس PPP یا ارزش ذاتی قدرت خرید دلار در داخل کشور نیز درمی‌یابیم که تولید ناخالص داخلی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ باز کاهش پیدا کرده و هم‌زمان هم جمعیت بالا رفته‌است.

کاهش شدیدی اقتصاد

خانوارهای دستمزد بگیر

این تحلیلگر مسائل اقتصادی با اشاره مجدد به اینکه سرانه تولید ناخالص داخلی ما هنوز در حال کاهش است، عنوان کرد: درست است که به‌ظاهر آمار وار قام نشان می‌دهند که تولید ناخالص داخلی در سال‌های ۹۹ به بعد مختصری افزایش یافته اما تولید ناخالص داخلی در سال‌های قبل به قدری کاهش پیدا کرده‌بود که این افزایش سال‌های اخیر

«مرتضی عزتی» در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» و با اشاره به کوچک شدن اقتصاد ایران:

با سرمایه‌گذاری منفی رشد اقتصادی ۸ درصدی رخ نمی‌دهد

هم‌توانسته هنوز ما به رشد اول دهه ۹۰ برساند. عزتی تاکید کرد: یک دهه اقتصاد ما کاملاً رشد صفر داشته و هیچ بهبودی در وضعیت اقتصاد پیدا نشده‌بود. اگر این وضعیت را کنار در آمد متوسط مردم بگذاریم کاهش در آمد سرانه بیشتر نمایان می‌شود. به‌ویژه اینکه در آمد را با حقوق و دستمزد هاتنظیم کنیم می‌بینیم حقوق و دستمزد ده‌سبار بیشتر از این کاهش پیدا کرده‌است.

او ادامه داد: از سال ۱۳۹۸ تا امروز متوسط افزایش حقوق دستمزد بگیران حدوداً بین ۵ تا ۶ برابر بوده است در حالی که قیمت دلار آزاد ناگهان در همین ۵ سال گذشته بیش‌تر از ۲۰ برابر شده و دلار مرکز مبادله هم نزدیک به ۱۸ برابر افزایش قیمت داشته‌است. به‌طور هم‌زمان با افزایش قیمت دلار، تورم هم بالا رفته یعنی اینجاست که اقتصاد ما کوچک شده. این استاد دانشگاه با عنوان اینکه وقتی که تورم بالا رفته و حقوق و دستمزد ده‌ها هم کمتر از تورم افزایش داشته‌است، یعنی اقتصاد خانوار های حقوق و دستمزد بگیر به شدت کوچک‌تر شده‌است، مطرح کرد: دلار هم یک عامل بسیار مهم در کوچک شدن توان و قدرت خرید مردم است و وقتی که قیمت دلار ۲۰ برابر می‌شود اما دستمزد ده‌ها یا ۶ برابر می‌شود، به این معنی است که قدرت خرید حقوق و دستمزد بگیرها نسبت به قبل برای کالاهای خارجی و وارداتی یک چهارم شده و برای برخی کالاهای داخلی هم به همین نسبت کاهش پیدا کرده‌است. لازمه‌به‌دکرد است قیمت برخی کالاها که تحت کنترل بوده، به‌جای ۲۰ برابر، ۱۰ برابر شده‌است و اگر قرار باشد ارز ترجیحی این کالاها را حذف کنند، دیگر وضعیت خیلی بدتر می‌شود.

او با اشاره به اینکه قدرت خرید مردم حتی برای کالاهای اساسی در ۱۲ سال اخیر کمتر از نصف شده‌است، تصریح کرد: اقتصاد خانوار، به‌ویژه اقتصاد خانوار حقوق و دستمزد بگیر، بیشتر کاهش پیدا کرده و کوچک شده‌است یعنی قدرت خرید مردم، به‌ویژه در گروه حقوق بگیران به شدت افت کرده‌است.

کارخانه‌های جدید جایگزین کنیم. این استاد دانشگاه درباره علت فرسوده شدن زیرساخت‌های این کشور، وقتی که مان‌توانستیم سرمایه‌گذاری جدیدی داشته باشیم، طبیعتاً نوسازی صنعت و زیرساخت‌ها انجام نمی‌شود. وقتی پول و سرمایه و سرمایه‌دار و سرمایه‌گذار در کشور وجود نداشته‌باشد و همه چیز دست دولت باشد دولت هم همه چیز را تحت کنترل خود گرفته و با رانت و غیره هدر می‌دهد، بخش خصوصی نمی‌تواند سرمایه‌گذاری کند و نمی‌تواند سرمایه‌مستهلک خود را جایگزین کند.

او با تاکید بر اینکه وقتی که وضع اقتصاد خراب باشد حتی خود دولت هم نمی‌تواند به اندازه کافی سرمایه‌گذاری کند، ادامه داد: برخی بخش‌های خاص از دولت مانند صنایع پتروشیمی و نفت رشد خوبی داشته‌اند اما همه این رشد تحت نفوذ و رانت قدرت مدیریتی و اعمال نفوذ در سیاست‌گذاری بوده‌است نه اینکه واقعاً وضع اقتصاد ما بهبود پیدا کرده‌باشد. این افراد صاحب رانت، تصمیم‌گیری‌ها را طوری تنظیم می‌کنند که برای بخش‌های خود مانند پتروشیمی و نفت و صنایع فلزات در اقتصاد کشور رشد حاصل شود اما بقیه بخش‌ها متضرر می‌شوند.

یک اقتصاددان: گروهی که مانع

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سرمایه‌گیری خارجی می‌شوند، اساسی‌ترین معضل و مشکل اقتصاد کشور هستند. فضای کسب و کار، اقتصاد و سرمایه‌گذاری را از بین برده و به حدی خراب کرده‌اند که می‌توانیم بگوییم اصلاً فضای سرمایه‌گذاری در کشور وجود ندارد

در آمد هنگفت برخی صنایع‌ذی نفوذ عزتی همچنین اظهار کرد: در همین حال گروه‌هایی مانند صنایع پتروشیمی، صنایع نفت، صنایع فلزی و گروه‌های مشابه، که عمدتاً هم دولتی هستند و از افزایش نرخ ارز بیشترین سود را می‌برند، درآمدهای هنگفتی به‌دست آورده‌اند.

او افزود: این صنایع در مدیریت دولت نفوذ دارند و کاری می‌کنند که قیمت ارز افزایش پیدا کند تا خودشان سود ببرند اما از طرف دیگر روی حقوق و دستمزد بگیران فشار وارد می‌شود و تورم افزایش پیدا می‌کند. قدرت خرید حقوق و دستمزد بگیران به شدت کمتر و وضعیت خراب‌تر می‌شود.

این کارشناس مسائل اقتصادی با عنوان اینکه این مجموعه علائمی است که دقیقاً نشان می‌دهد اقتصاد چقدر کوچک شده‌است، تاکید کرد که تمام نشانه این است که گروه‌هایی برای منافع حکومتی و دولتی تلاش می‌کنند تا وضعیت حوزه نفوذ خودشان بهتر شود اما وضعیت مردم در حال بدتر شدن است.

خالص سرمایه‌گذاری ما منفی است

عزتی در ادامه درباره چرایی کوچک شدن اقتصاد گفت: علت اصلی اینست که سرمایه‌گذاری در ایران صورت نمی‌گیرد و خالص سرمایه‌گذاری طی سال‌های اخیر منفی شده‌است. به گفته او، خالص سرمایه‌گذاری منفی یعنی اگر ۱۰ کارخانه کهنه و مستهلک می‌شود، نمی‌توانیم به اندازه این تعداد،

توسعه ایرانی

این استاد دانشگاه تصریح کرد: این عوامل باعث می‌شود هیچ سرمایه‌گذار خارجی برای حضور در ایران تمایلی پیدا نکند و در این شرایط نه تنها سرمایه داریم و نمی‌گذاریم سرمایه خارجی ورود کند بلکه حتی کاری کردیم که سرمایه‌گذار خارجی هم از ایران فراری کند.

عزتی همچنین بیان کرد: فرار سرمایه‌های داخلی هم به شدت بالا رفته و وضع به‌صورتی شده است که سرمایه‌گذار خارجی که به ایران نمی‌آید، سرمایه‌گذاران خارجی هم که قبلاً در ایران بودند دارای‌های خود را می‌فروشدند و خارج می‌شوند. سرمایه‌گذاران داخلی هم با داری‌هایشان فرار می‌کنند

او تاکید کرد که این شرایط مهمترین عامل کوچکی اقتصاد از نظر تئوری‌های علم اقتصاد و واقعیت‌های موجود کشور است. عزتی همچنین بیان کرد: فرار سرمایه‌های داخلی هم به شدت بالا رفته و وضع به‌صورتی شده است که سرمایه‌گذار خارجی که به ایران نمی‌آید، سرمایه‌گذاران داخلی هم با داری‌هایشان فرار می‌کنند

استاد دانشگاه تربیت مدرس ادامه داد: این افراد در سیاست‌گذاری بر بنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری دخالت می‌کنند و اگر قرار باشد تصمیمی به نفع اقتصاد کشور گرفته‌شود، مانع آن می‌شوند.

برخی صنایع ما تکنولوژی ۵۰ سال پیش کاری می‌کنند

این تحلیلگر مسائل اقتصادی درباره علل دیگر کوچکی اقتصاد عنوان کرد: در کنار این مسائل، تکنولوژی ما هم بسیار عقب‌است. صنایع ما گاه با تکنولوژی ۵۰ سال پیش کاری می‌کنند و در این شرایط، صنعت نمی‌تواند بهره‌وری خوبی دهد و با هزینه بالا و بهره‌وری پایین کاری می‌کند که نتیجه این وضعیت افت تولید است. او اشاره به اینکه متوسط تکنولوژی در صنعت ما نسبت به دنیا حداقل ۱۵ تا ۲۰ سال عقب‌است، عنوان کرد: تکنولوژی‌های دنیا بسیار پیشرفته‌تر از ماست.

اصلاً فضای سرمایه‌گذاری در کشور وجود ندارد

عزتی درباره زمینه‌های بروز چنین مشکلاتی اظهار کرد: تحریم‌ها بخشی از موانعی است که سد راه روابط اقتصادی خارجی ما شده‌است. او ادامه داد: یک بخش تحریم‌هایی است که خارجی‌ها به‌ما تحمیل کردند و یک بخش تحریم‌های داخلی است که همین افرادی که نا‌آگاه یا مغرض هستند، افرادی که نمی‌گذارند ارتباطات خارجی ما توسعه پیدا کند، مانع پیوستن به FATF و لغو تحریم‌ها و مذاکره می‌شوند. مانع آن می‌شوند سرمایه‌گذار ایران بیاید یا بخش خصوصی در ایران سرمایه‌گذاری کند، باعث آن می‌شوند. این استاد دانشگاه تصریح کرد: این گروه اساسی‌ترین معضل و مشکل اقتصاد کشور هستند. فضای کسب و کار، اقتصاد و سرمایه‌گذاری را از بین برده و به حدی خراب کرده‌اند که می‌توانیم بگوییم اصلاً فضای سرمایه‌گذاری در کشور وجود ندارد. به گفته عزتی، تفکراتی که این افراد را شازر و به اقتصاد کشور تزریق می‌کنند، یا از خارج نشأت گرفته

بافتکرات حاکم

امیدیی به رشد اقتصادی نیست

عزتی بیان کرد: به نظر می‌رسد تا زمانی که تفکرات ضد اقتصادی و دولت‌سالارانه و تفکراتی که اجازه نمی‌دهد اقتصاد در اولویت قرار بگیرد، حاکم باشد، نمی‌توانیم به تحقق رشد اقتصادی معنادار و پایدار ی امیدوار باشیم که چندسال هم ادامه پیدا کند.

به گفته این اقتصاددان، موقتاً ممکن است اتفاقی بیفتد و ناگهان در دوره‌ای مختصری صادرات نفتی انجام شود اما رشد واقعی اقتصادی در ایران، به دلیل اینکه خالص رشد سرمایه‌گذاری منفی است، رخ نمی‌دهد.

عزتی در پایان خاطر نشان کرد: تا زمانی که سرمایه‌گذاری خارجی و روابط مثبت با خارج نداشته باشیم، رشد اقتصادی ۸ درصدی مورد نظر در کشور تحقق نخواهد یافت.

خبر اقتصادی

رئیس اتاق ایران با تأکید بر حل مشکل FATF:

معامله با پول نقد در شان تاجر ایرانی نیست

رئیس اتاق بازرگانی ایران گفت: این در شان ایران نیست که تاجران آن نه با کارت اعتباری که با پول نقد معامله کنند. امیدواریم مسئولان ما در مجمع تشخیص مصلحت

نظام در رفع این موضوع اقدامات اساسی انجام دهند. به گزارش ایلنا، صمد حسن زاده در بیستمین نشست دوره دهم هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، ادامه داد: اتاق ایران در بیانیه‌ای از سخنان وزیر محترم اقتصاد در مورد موضوع رفع اف‌ای تی اف حمایت کرده‌است در چند سال گذشته نبود این موضوع مشکلات زیادی را برای کشور ایجاد کرده و خسارات بزرگی به بار آورده‌است آقای پزشک‌سکیان مصر بر رفع این مشکل هستند

بازار ارز تجاری رسماً جایگزین نیما شد

از اول بهمن ماه، بازار نیما رسماً به تاریخ می‌پیوندد و تمام صادر کنندگان و وارد کنندگانی که پیش از این در بازار نیما بودند، از آما به بازار ارز تجاری مهاجرت خواهند کرد. به گزارش تسنیم، طبق سیاست جدید ارزی، رفع تعهدها برای صادر کنندگان فقط در صورت عرضه در بازار ارز تجاری اتفاق خواهد افتاد و محل تأمین ثبت سفارش‌ها نیز به‌طور کامل از طریق مرکز مبادله‌گفتگفتنی است، پیش از این در هفته‌های گذشته، پتروشیمی‌ها به‌عنوان بزرگ‌ترین عرضه‌کننده‌های نیما به بازار ارز تجاری وارد شده بودند.

رئیس اتحادیه برنج فروشان بابل اعلام کرد:

افزایش ۳۰ تا ۴۰ درصدی قیمت برنج

رئیس اتحادیه برنج فروشان شهر بابل گفت: قیمت انواع برنج در یک ماه گذشته به دلیل برهم خوردن تعادل میان عرضه و تقاضا در بازار افزایش ۳۰ تا ۴۰ درصدی را تجربه کرده‌است. به گزارش ایلنا، علی طاهری اطاق سر افزوده: این سیر افزایشی هنوز ادامه دارد. به‌طوری که هر کیلو برنج طارم که در ابتدای فصل ۷۰ هزار تومان درب کارخانه قیمت داشت امروز به حدود ۱۱۰ هزار تومان رسیده‌است؛ برنج فجر ۹۰ هزار تومان، شیرودی ۸۰ هزار تا ۸۵ هزار تومان و ندا به حدود ۸۰ هزار تومان در هر کیلو درب کارخانه افزایش پیدا کرده‌اند. او با تاکید بر اینکه افزایش قیمت برنج وارداتی قیمت برنج ایرانی را هم بالا کشیده‌است، توضیح داد: قیمت برنج‌های خارجی هم افزایش پیدا کرده و قیمت نوع آن‌لی از ۵۰ هزار تومان در هر کیلو در فروش عمده تا بیش از ۷۰ هزار تومان هم رسیده و قیمت برنج خارجی که پیش‌تر حدود ۳ هزار تومان در هر کیلو بود اکنون به ۵۰ هزار تومان افزایش یافته‌است، این بر هم خوردن تعادل میان عرضه و تقاضا در بازار برنج بر آمده از واکنش بازار به خیر تغییر محل ارز تخصیصی به واردات برنج است و وقتی این اتفاق بیفتد قیمت برنج حتماً گران‌تر از ارقام کنونی هم می‌شود.

وزیر صمت:

برخی مدیران به دنبال قطع کامل برق و گاز صنایع بودند

وزیر صمت با بیان اینکه بسته‌حمایت‌های صنایع نامایشی نیست، گفت: تصمیمات اولیه برخی مدیران کشور این بود که برق و گاز صنایع به‌صورت کامل قطع شود که پس از تبادل نظرهای فراوانی به شرایط فعلی رسیدیم. به گزارش مهر، محمد اتابک تاکید کرد: باید در ازای این قطع برق و گاز صنایع، یک بسته حمایتی به واحدهای تولیدی پرداخت شود که این موضوع نیز برای سال اول است که اجرائی می‌شود و نامایشی هم نیست و کاملاً هدف از اجرائی این بسته حمایتی، جلوگیری از وارد شدن ضربه بیشتر به صنایع است.

وزیر صمت:

برخی مدیران به دنبال قطع کامل برق و گاز صنایع بودند

وزیر صمت با بیان اینکه بسته‌حمایت‌های صنایع نامایشی نیست، گفت: تصمیمات اولیه برخی مدیران کشور این بود که برق و گاز صنایع به‌صورت کامل قطع شود که پس از تبادل نظرهای فراوانی به شرایط فعلی رسیدیم. به گزارش مهر، محمد اتابک تاکید کرد: باید در ازای این قطع برق و گاز صنایع، یک بسته حمایتی به واحدهای تولیدی پرداخت شود که این موضوع نیز برای سال اول است که اجرائی می‌شود و نامایشی هم نیست و کاملاً هدف از اجرائی این بسته حمایتی، جلوگیری از وارد شدن ضربه بیشتر به صنایع است.

یک عضو اتاق بازرگانی:

قطعی انرژی عامل شکست قرارداد های صادراتی غیر نفتی ایران است

سرپرست کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی ایران و قطر، با بیان یک تجربه شخصی از لغو یک قرارداد چند میلیون دلاری صادراتی به دلیل ناتوانی تولیدکننده در تأمین حجم مورد نیاز تولید خیر داد و این مسئله را رنگ‌خطری برای اقتصاد کشور دانست. به گزارش ایلنا، میلاد مشرفی در جریان برگزاری دهمین کمیسیون همکاری‌های مشترک اقتصادی ایران و قطر، عنوان کرد: یکی از قراردادهای چند میلیون دلاری صادراتی به دلیل ناتوانی تولیدکننده ایرانی در تأمین محصولات مورد نیاز به دلیل قطعی برق، به مرحله امضای رسید. این چالش‌ها، گزارش ایسنا، در آخرین روز لطمه‌برگزی به صادرات و اقتصاد کشور وارد می‌کند و از وزیر نیرو درخواست کرد تا اقدامات جدی‌تری برای حل این معضل انجام شود و آمادگی خود را برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در حوزه انرژی اعلام کرد.

بافت ۱۴ هزار واحدی شاخص:

بورس در مرز ۲.۸ میلیون واحد متوقف شد

شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران بافت بیش از ۱۴ هزار واحد به رقم دو میلیون ۸۰۰ هزار واحد رسید. به گزارش ایسنا، در آخرین روز دی ماه ۱۴۰۳ شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران ۱۴ هزار و ۶۳۲ واحد کاهش یافت و به رقم دو میلیون و ۸۰۰ هزار و ۹۶۸ واحد رسید. در شش روز کاری اخیر این بازار دچار نوسان کاهش‌ی شده و تنها یک روز مثبت بوده است. امروز بازار بورس دقیقاً در مرز کانال ۲.۸ میلیون قرار گرفت اما آن را از دست نداد.

گزارش

تأملی بر توقیف و مصادره ساختمان ملی نفت ایران در روتردام؛

عوارض مخالفت با کرسنت؛ از جریمه ۱۸ میلیارد دلاری تا ۲۵ میلیارد دلاری که دود شد

پس از مصادره ساختمان ملی نفت ایران در لندن اینبار نوبت به توقیف و مصادره ساختمان این شرکت در روتردام رسید. داد‌گاه منطقه‌ای روتردام در تاریخ ۲۰ اکتبر ۲۰۲۴ (۹ آبان ۱۴۰۳) به بررسی اختلاف میان شرکت ملی نفت ایران و شرکت هلندی Heuvel در خصوص فروش ساختمان توقیف‌شده در روتردام پرداخت. در نهایت طبق اعلام این داد‌گاه با در خواست‌های ایران رد شد و رأی به مصادره این ساختمان داده شد. پرونده کرسنت یک نام‌آشنادر سپهر اقتصادی و سیاسی ایران است که می‌توانست نتایج نسبتاً خوبی را در حوزه گازی ایران رقم بزند، اما اکنون آنچه از آن بر جای مانده است جریمه ۱۸ هزار دلاری برای ایران و مشعل‌هایی است که به‌پهوده می‌سوزند. مشعل‌هایی که به اندازه عمر چند دولت سوختند و کارشناسان می‌گویند ارزش هدر رفت این انرژی به قیمت امروز به قیمت ۲۵ میلیارد دلار است.

به گزارش اقتصاد آنلاین، بر اساس قرارداد کرسنت قرار بود روزانه ۱۴ تا ۱۵ میلیون متر مکعب گاز همراه نفت و گاز تولیدی از لایه گازی این میدان از سوی ایران به امارات تحویل